

До

Членовете на Научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ по ПН 3.6 Право (Гражданско и семейно право)

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.н. Габриела Белова – ръководител на катедра „Международно право и международни отношения“ и декан на Правно-историческия факултет в Югозападен университет „Неофит Рилски“

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.6 Право („Гражданско и семейно право“), обявен в ДВ, бр. 63 от 01.08.2025 г

I. Данни за конкурса

Конкурсът за заемане на академична длъжност „професор“ по 3.6. Право (Гражданско и семейно право) е обявен в ДВ, бр. 63 от 01.08.2025 г. за нуждите на катедра „Гражданскоправни науки“ в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Със Заповед № 1908/18.09.2025 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ проф. д-р Николай Марин съм определена за член на научното жури. На първото заседание на научното жури ми е възложено да изготвя рецензия за целите на настоящия конкурс.

II. Данни за кандидата

Единствен кандидат в настоящия конкурс е доц. д-р Асен Воденичаров. Академичната му кариера следва своето закономерно развитие, като през 2013 г. той успешно защитава дисертационен труд на тема: „Правно положение на Европейското кооперативно дружество (Сравнителноправна уредба)“. В периода 2000 – 2018 г. , той заема академичните длъжности асистент (2000-2002 г.), старши асистент (2002-2005 г.) и главен асистент (2005-2018 г.) в ЮЗУ „Неофит Рилски“. През 2018 г. се хабилитира като доцент в ЮЗУ „Неофит Рилски“ и поема титулярството на дисциплините „Гражданско право – обща част“ на студентите от редовно обучение, съответно в първи и втори курс и „Вещно право“ на студентите от редовно и задочно обучение във втори курс.

Успоредно с развитието си в академичната област, кандидатът е изградил последователна и успешна кариера в съдебната система. От 1999 г. до 2000 г. доц. д-р Асен Воденичаров е съдебен кандидат в Софийски градски съд, от 2000 г. до 2004 г. упражнява дейност като адвокат към САК, а от 2004 г. до настоящия момент включително е съдия.

III. Съответствие с изискванията на чл. 29 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“

Член 29 ЗРАСРБ в приложимата му за настоящия конкурс редакция и чл. 87 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“ предвиждат шест кумулативни изисквания, на които следва да отговарят лицата, които заемат академичната длъжност „професор“ – (1) придобита ОНС „доктор“, (2) заемане за срок не по-малък от две години на академичната длъжност „доцент“, (3) представяне на публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания, които не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, (4) осъществяване на научно ръководство на най-малко двама успешно защитили дисертация докторанти, (5) покриване на минималните национални изисквания по чл.26 ЗРАСРБ, както и на изискванията на ЮЗУ „Неофит Рилски“(верификация в НАЦИД) и (6) липса на доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове.

Доц. д-р Асен Воденичаров отговаря на всички посочени изисквания. През 2013 г. придобива ОНС „доктор“, от 2018 г. заема академичната длъжност „доцент“ в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. В настоящия конкурс е представил монографично изследване на тема: „Право на ползване“, публикувано през 2025 г. от Университетско издателство „Неофит Рилски“. Представеното монографично изследване не повтаря дисертационния труд на кандидата. Кандидатът изпълнява минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3, както и изискванията по чл. 26, ал. 5 ЗРАСРБ, като в документацията са приложени съответните доказателства. Следва да се отбележи, че доц. д-р Асен Воденичаров безспорно разполага с необходимия дългогодишен преподавателски опит, натрупан при провеждането на лекционни курсове в рамките на Правно-историческия факултет на ЮЗУ по две основополагащи учебни дисциплини. Налице е богата научна продукция, изхождаща от кандидата, както и активна академична ангажираност в университетските среди, изразяваща се в участието му в различни национални и международни научни проекти, конференции, семинари и осъществяване на научно ръководство върху докторанти в няколко области на правото (включително по научните дисциплини Нотариално право и Римско право).

IV. Научни трудове, представени за участие в конкурса

Доц. д-р Асен Воденичаров участва в конкурса с монографично изследване на тема “Право на ползване”, Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, 2025 г., 239 стр., ISBN 978-954-00-0430-3.

За участие в конкурса кандидатът представя и общо девет научни публикации, от които една статия в научно издание, реферирано и индексирено в световноизвестна база данни с научна информация (Правно-исторически анализ на правото на ползване в българското законодателство. – В: ЕПОХИ: историческо списание на Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий”. – В. Търново, т. 33, № 2,

2025, ISSN: 2534-8418 (Online), ISSN: 1310-2141 (Print)) и осем статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете.

Представените за участие в конкурса научни публикации не повтарят публикации, представени за придобиване на образователната и научна степен „доктор”. Направеното от автора им представяне от гледна точка на техния принос е коректно.

Научните публикации не са представени за участие в други конкурси, поради което се приемат за рецензиране.

V. Оценка на научноизследователската и научно-приложна стойност на научните публикации, представени за участие в конкурса от кандидата

Научноизследователската и научно-приложна стойност на научната продукция на доц. д-р Асен Воденичаров се отличава с висока степен на значимост не само в теоретичен, но и практически аспект. Научните публикации на кандидата се характеризират със съществено практическо приложение, с оглед засегнатите актуални и дискуссионни теми в областта на вещното право и правото на ЕС. От това произтича и тяхната трайна научна и приложна стойност, която следва да бъде високо ценена. Представената от кандидата монография, посветена на ограниченото вещно право на ползване, както и статиите и докладите му, свързани с института на придобивната давност и ограничените вещни права представляват ценен принос към правната литература. Това са теми, които се отличават със сложност, концептуална тежест и многопластие. В този смисъл, трудовете на кандидата засягат актуални въпроси и успешно предлагат адекватни и подходящи разрешения за съвременните проблеми, които възникват в тази област и интересуват гражданското общество, доктрината и съдебната практика.

Научните трудове на кандидата се отличават с иновативност, задълбоченост и ясно изразен стремеж към надграждане на съществуващото знание. В тях се проследяват нови изследователски перспективи, които съществено обогатяват научния дискурс. Особено добро впечатление прави засиленото използване на историческия и сравнително-правен метод на изследване. Съпоставяйки конкретни разпоредби и установени правни положения на българското законодателство с други европейски такива, а и с вещноправната уредба в миналото /изразена в ЗИСС /отм./доц. Асен Воденичаров успява да открие предимствата и слабостите на съществуващата към настоящия момент нормативна рамка и да предложи съответни способи за преодоляване на актуалните проблеми, които възникват в съвременния гражданскоправен оборот. За тези му постижения, несъмнено допринася и богатият опит на кандидата, натрупан в съдебната система и сблъскването му на ежедневен план с различни хипотези, нуждаещи се от коректно и справедливо разрешение.

- 1. Монография със заглавие „Право на ползване“, публикувана през 2025 г. от Университетско издателство „Неофит Рилски“, ISBN 978-954-00-0430-3, Благоевград, 2025, 239 стр.**

Основната научна публикация, представена за участие в конкурса, е публикуваният монографичен труд, който представлява анализ на основните положения на правото на ползване, на неговия правно-исторически и сравнителен генезис и успешен опит за предлагане на разрешения за осъвременяването на нормативната рамка, която го установява, съобразно нуждите на гражданскоправния оборот.

В монографичното изследване са подбрани и систематизирани основните концепции и постановки, свързани с правото на ползване. Авторът е цитирал значителен обем от литература (общо 89 заглавия) и съдебна практика, като подробно е изложил и обсъдил съществуващите вече становища по разглежданите от него въпроси. Този подход свидетелства за отличното познание на автора не само на законодателната уредба на изследваната от него тема, но и на теоретичните виждания, които правната доктрина познава. След задълбоченото им обсъждане от автора, последният излага своите съображения по отношение на това кои от тях споделя, кои не и извежда своето такова. Прави впечатление високата степен на аналитичност, интензивността и прецизността на направените от доцент Воденичаров анализи. В същото време авторът не се ограничава единствено до разглеждане на теоретичните постановки, а съобразява същите с конкретни хипотези и казуси от практиката, като предлага съответни разрешения, които се отличават с иновативност, оригиналност и представляват ценен научен принос. Поради динамичното развитие на гражданскоправния оборот, е налице необходимост от разширяване на правната рамка в областта на вещното право на ползване, което авторът правилно е отбелязал. Научното изследване отговаря на всички утвърдени изисквания в традицията на българската правна наука – изградената вътрешна структура е ясна и конкретна, налице е логическа цялост и последователност на изложението и становищата на автора са отлично аргументирани и рационално организирани. Монографичният труд представлява безспорна научна новост измежду трудовете във вещното право. Той съдържа и успява да систематизира не само концептуално защитено тълкуване на съществуващата днес (а и в миналото) законодателна правна рамка, но и да изложи основните проблеми и въпроси, които са налице в днешната действителност във връзка с учредяването и упражняването на правото на ползване, както и да представи адекватни и подходящи предложения за тяхното разрешаване.

От съществено значение е използваният от автора сравнителноправен и интердисциплинарен подход. Той е направил коректен и издържан анализ не само на българската вещноправна уредба, но и на други европейски такива, което несъмнено представлява научна новост за правната доктрина по отношение на разглежданата тематика. Интерес представлява извършеният анализ на правата на плодopolзване, употребление и обитаване, съобразно Италианския граждански кодекс и правото на ползване по смисъла на днес действащия ЗС. Отличава се с особена значимост и цялостното изследване, обективизирано в монографията, по отношение целесъобразността на съществуването на три отделни права /плодopolзване, употребление и обитаване/ и на едно такова /правото на ползване/, като за неговите

нужди авторът е изследвал и разпоредбите на действащия преди настоящия ЗС, ЗИСС /отм./.

Актуалността на изследването се очертава в поставените от автора въпроси във връзка с учредяване и упражняване правото на ползване върху различни неконвенционални обекти и анализа на правата и задълженията на собственика, учредил правото на ползване и самия ползвател. Гражданскоправният оборот в съвременния свят се отличава с изключителна динамика, което налага непрекъснато усъвършенстване на правните норми и своевременна адаптация към нововъзникващите обществени отношения. Монографичният труд на доцент Асен Воденичаров представлява отправна точка и спомага за постигане на практическа приложимост на правните решения спрямо нуждите на съвременното гражданско общество, като осигурява необходимата теоретична и логически издържана основа за това.

Представеният монографичен труд на тема: „Право на ползване“ е в обем от 239 стандартни страници основен текст. В структурно отношение монографията се състои от увод, четири глави, заключение, библиография и съдебна практика.

Глава първа е поделена на раздели, които от своя страна са поделени на параграфи. Тя е озаглавена „Исторически преглед и обща характеристика“. Раздел I от нея е съсредоточен върху личните сервитути в римското право (плодоползване, употребление, обитаване и работа на роб), Раздел II предоставя сравнителен преглед по отношение правото на ползване и ограничените вещни права в България и в съвременните правни уредби на някои европейски законодателства, а Раздел III разглежда основните положения и характеристики на правото на ползване.

Глава II „Права и задължения на ползвателя“ обхваща два раздела, първият от които е свързан с правата на ползвателя, които законът изрично му предоставя и които имплицитно се извличат от него, а вторият – с неговите задължения. Особено внимание е обърнато на правилото на чл. 56, ал. 1 ЗС в частта, в която разпоредбата установява, че вещта – обект на правото на ползване, следва да бъде използвана, съобразно нейното предназначение. Изключително добро впечатление прави иновативността и оригиналността на автора във връзка с разгледаните от него хипотези за учредяване право на ползване върху различни неконвенционални обекти, които обаче имат съществено значение за нуждите на бързо развиващия се граждански оборот и значителния технологичен напредък, който изисква осъвременяване на нормативната рамка в този смисъл.

Глава III следва структурата на Глава II, но по отношение правата и задължения на собственика-учредител на правото на ползване. Тук следва да се подчертае, че уеднаквената структура на Глава II и Глава III спомага за усъвършенстване структурата на монографичното изследване, респективно за неговото по-ясно разбиране и възприемане. Значително внимание е отделено на конкретни казуси, които съдебната практика познава във връзка със задълженията на собственика на съответната вещ, обект на право на ползване.

Глава IV е посветена на способите за учредяване, съответно за прекратяване правото на ползване. Същите са изложени коректно, подробно и детайлно. Поставени са за разглеждани въпроси, които представляват интерес както за науката, така и за практиката във връзка с възможностите за погасяване правото на ползване по давност, кога такива са налице, едностранното прекратяване по реда на чл. 61 ЗС, предпоставките за това и т.н. Особено внимание е обърнато на практическата част в този аспект, като са цитирани значителен брой съдебни актове.

Монографичният труд има ясна насоченост, проблематиката е разгърната последователно в отделните глави, като е очевидна пряката връзка между анализираните проблеми. При разглеждането на общите теоретични въпроси са открити основните проблеми и са предложени възможни решения, които имат не само теоретично, но и практическо значение. Методологическата основа на изследването представлява комплекс от общонаучни и специални методи за провеждане на научни изследвания, като юридически, исторически, телеологически, сравнителноправен и системен метод. Последователното и целенасочено използване на посочените методи на правно изследване, методите на логическа връзка и последователност имат не само познавателен характер, но чрез тях се извеждат научни аргументи в подкрепа на една или друга авторова теза. Всичко това дава основание да се потвърдят уменията на автора за изграждане на научнообоснован анализ, за постигане на систематизация и обобщение. Монографията е написана на ясен и разбираем език, като в същото време е пример за много добър юридически анализ.

Монографичният труд има впечатляващ научен апарат от 400 бележки под линия, който е доказателство за изключителната добросъвестност и прецизност при изследователската дейност. Бележките под линия са богати и разнообразни – както в библиографски, така и в аспект на даване на допълнителна информация относно дадено понятие. Библиографският списък обхваща общо 89 източници на български и чужд език, а отделно е представен списък на съдебната и тълкувателната практика у нас. Следва да бъде отбелязано, че преобладаващата част от литературните източници включва научни трудове на български и чуждестранни автори, които са от последните години, а останалите са основополагащи или значими в разглежданата област.

Доц. д-р Асен Воденичаров владее отлично правно-логическия анализ, изказът е точен и добре структуриран. Това ми дава основание да твърдя, че до настоящия момент в българската доктрина не е правено подобно теоретично изследване с такъв фокус и обобщение. Авторът абсолютно е успял да постигне пълна синхронизация на практиката с теорията. Всички изводи са защитени и са резултат на самостоятелна изследователска работа, обогатени от богатия професионален опит на автора като дългогодишен съдия. От монографията личат сериозните му познания, задълбоченост и отговорност към високите стандарти за академично творчество.

2. Други научни публикации, представени наред с монографията

Представените от доц. д-р Асен Воденичаров научни публикации за участие в конкурса, са доказателство за последователността и аналитичността на научните

търсения на автора и са посветени на актуални проблеми с теоретично и практикоприложно значение. Публикациите могат да бъдат обособени в три тематични кръга: европейски дружества и право на ЕС (№№ 1-4), придобивна давност (№№ 5-6) и право на ползване и ограничени вещни права (№№ 7-9).

Специално внимание поради своята актуалност заслужават статиите, посветени на придобивната давност (Някои въпроси относно придобивната давност на недвижими имоти. В: Юридически сборник, Том XXXI. Бургас: БСУ, 2024, с.130-136, ISSN 1311-3771; и Приложение на института на придобивната давност по отношение на правните субекти – В: Списание „Право, политика и администрация“. Благоевград: ЮЗУ, бр.2, 2024, с. 47-51, ISSN 2367-4601).

Доц. д-р Асен Воденичаров демонстрира висока юридическа култура, както и интердисциплинарни умения. Той се е утвърдил като ерудиран колега, доказал се в областта на гражданскоправните науки със солиден преподавателски опит. С оглед на гореизложеното поддържам, че приетите за рецензиране научни трудове следва да се оценят положително.

VI. Научни приноси на доц. д-р Асен Воденичаров в трудовете, представени от него за участие в конкурса

Приемам посочените от кандидата доцент д-р Асен Воденичаров научни и научноприложни приноси, като специално бих открито следните:

- Трудът е единственото монографично изследване в българската правна литература, което систематизирано обхваща и детайлно представя становищата на изявени юристи в областта на вещното и гражданското право по всички основни концептуални въпроси и правни положения, които съществуват до момента в правната литература по отношение правото на ползване. Едновременно с това той не съставлява своеобразен техен преразказ, а ги анализира и обсъжда критично, съобразно настъпилите и настъпващите към настоящия момент промени в гражданскоправната динамика и общество. След извършването на критичен анализ, с който авторът демонстрира задълбочени правни познания както от теоретична, така и от практическа гледна точка, той извежда ново, оригинално становище по конкретно разглежданата хипотеза, което подкрепя с аргументи и предлага съответните разрешения на нормативно ниво там, където е необходимо. Основен научен принос се състои в пълнотата, прецизността и съпоставката на теорията с практиката по отношение на всеки от разглежданите въпроси в областта на правото на ползване.

- Приносен момент от особено значение представлява изложението от автора на различните вещи, които биха могли да бъдат обект на правото на ползване. Последователно и логично той е разгледал като такива вещи – принадлежности /тавански и избени помещения/, тераси, ателиета /като е съобразил промените от 2021 г. в част от нормативната уредба, която ги касае/, офиси, контейнери „за живеене“ и др. Силно изразен е приносът на труда в тази част, особено по отношение на актуалността на изследването и обстоятелството, че ежедневно нарастват сделките с обекти, които не

са конвенционални жилища, използвани по предназначение за живеене, с оглед и напредъка на научно-технологическото развитие.

- Оригинален научен принос се състои в предлагането от автора на установяване на нова форма за действителност по отношение учредяване правото на ползване върху определени обекти, които се използват за жилищни цели от гражданите /например гореспоменатите контейнери/, а именно писмена форма с нотариална заверка на подписите за гарантиране запазване на сигурността и за целите на гражданскоправния оборот.

- С оригинален научен принос се отличава изследването на характера на разпоредбата на чл. 56, ал. 1 ЗС като смесена – диспозитивна в първата си част и императивна във втората.

- Приносен момент се съдържа в изследването на значението на изрече „използване по предназначение“ по смисъла на чл. 56, ал. 1 ЗС.

- Оригинален научен принос с особено значение са извършените исторически и сравнително-правни анализи по отношение съществуването и целесъобразността на трите отделни права на плодopolзване, употребление и обитаване, съществували съобразно разпоредбите на ЗИСС /отм./ и съществуващи и към настоящия момент в някои други европейски законодателства /например италианското такова/ и на отделното право на ползване, съгласно разпоредбите на сега действащия в Република България ЗС. Прави впечатление точността, коректността и прецизността на автора при цитирането на Италианския граждански кодекс и неговото тълкуване, което несъмнено допринася за интердисциплинарния характер на монографичното изследване.

- Оригинални приносни моменти се съдържат в отделянето на отделно задължение за ползвателя /извън установените и изведените в правната литература такива/ за обикновено употребление на вещта, респективно разграничаването му от задължението за използване на вещта по предназначение. Следва да бъде подчертана солидната аргументация, която стои зад извеждането на ново задължение имплицитно от разпоредбите на закона, непознато за правната литература дотук.

- Научен принос е отразен и в обсъдената липса на възможност за собственика, учредил правото на ползване, да упражни контрол върху вещта си – обект на правото на ползване, различна от възможността за едностранното му прекратяване при наличие на съответните предпоставки, обективирани в чл. 61 ЗС. Това предложение на автора /за установяване възможност за проверка на вещта и т.н., включително при зачитане правата и интересите на ползвателя/ следва да бъде подкрепено, като същото следва и наложения в гражданския процес принцип, че ищецът сам обективира вида и обема на защитата, от която иска да се ползва, в който смисъл е налице и богатата съдебна и тълкувателна практика.

- Оригинален научен принос е налице при обсъждането на задължението за извършване на опис едновременно като право и задължение както за страната, учредила правото на ползване, така и за самия ползвател.

С редица приноси моменти се отличават и представените за рецензиране статии и доклади.

Особен научен принос се съдържа в обсъждането на практически въпроси във връзка с позоваване на давността в доклада „Някои въпроси относно придобивната давност на недвижими имоти“, публикуван в Юридически сборник, Том XXXI. Бургас: БСУ, 2024, с.130-136, ISSN 1311-3771, особено по отношение свидетелските показания на лице, което е придобило лични впечатления досежно владението на процесния имот, когато е било непълнолетно. Научен принос в същия доклад се съдържа и в направените от автора изводи във връзка с някои хипотези на придобиване на имот на деривативно основание от една страна и позоваването на давност от друга /респективно в случай че прехвърлителната сделка е произвела действия и в случай, че не е/, а именно че отказът от изтекла придобивна давност се извършва с конклюдентни действия, като владелецът не се позове на придобивната давност при предявен срещу него иск за собственост до момента на влизане в сила на решението за уважаване на този иск или като след изтичане на давностния срок сключи с лицето, което се легитимира като собственик на имота договор за придобиване на правата му. Авторът излага, че посоченото не важи, ако владелецът сключи договор с лицето, легитимиращо се като собственик преди изтичане на давностния срок, тъй като в този случай още липсва основание за позоваване на давността и изявената воля да се придобие на деривативно основание не може да се разглежда като отказ от изтекла давност.

Оригинални приноси моменти имат и в другата статия на кандидата, посветена на придобивната давност, представена за участие в настоящия конкурс, а именно „Приложение на института на придобивната давност по отношение на правните субекти“, публикувана в списание „Право, политика и администрация“, Благоевград, ЮЗУ, бр.2, 2024, с. 47-51, ISSN 2367-4601. Те се съдържат в направени изводи във връзка с някои хипотези на съсобственост, които споделям.

Научен принос е отразен и в статията, представена в реферираното и индексирано в световноизвестна база данни с научна информация (Web of Science) научно списание „Епохи“ на ВТУ във връзка с проследяване генезиса, еволюцията и развитието на правото на ползване във времето.

С особен научен принос се откроява и докладът, представен на международна научна конференция LIMEN 2024, озаглавен „Limited Real Rights and Their Influence on the Economy“. В него са засегнати основни правни положения, касаещи ограничените вещни права в светлината на икономическата наука, което представлява абсолютна иновативност по отношение на разглежданата тема в българската правна доктрина. В този смисъл, същият следва да бъде ценен като основа и възможност за надграждане и допълване на изследванията, посветени на връзката между правото и икономиката не само в национален, но и в международен мащаб.

Предвид гореизложеното и с оглед избягване на излишни повторения, изразявам своето съгласие с посочените приноси моменти така, както са формулирани.

VII. Заключение

В обобщение, следва да се посочи, че кандидатът в конкурса изцяло отговаря на минималните национални изисквания по б. „А” и „В” и значително надхвърля изискуемия брой точки по б. „Г”, „Д” и „Е” – съответно 180; 195 и 135 (при изискващи се 100 т. по всяка от трите категории). Специално следва да бъдат отбелязани високата степен на цитируемост, която свидетелства за уважението, с което доц. д-р Асен Воденичаров се ползва в академичното общество, ръководството на двама успешно защитили докторанти, както и активното му участие по проекти на национално и международно ниво. Въз основа на положителната оценка на представените от кандидата научни публикации – предмет на рецензиране в настоящия конкурс, както и с оглед на цялостната му преподавателска и изследователска дейност, може да се направи обоснован извод, че доц. д-р Асен Александров Воденичаров напълно отговаря на изискванията на чл. 29 от Закона за развитие на академичния състав в Република България, както и на останалата релевантна правна уредба. Напълно убедено подкрепям кандидатурата му за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право) за нуждите на катедра „Гражданскоправни науки”, поради което предлагам на членовете на почитаемото научно жури, а впоследствие и на Факултетния съвет на Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” да гласуват положително.

.....2025 г.

гр. Благоевград

.....

/проф. д.н. Габриела Белова-Ганева/

**To the members of the Scientific Jury in the competition for academic position of
"Professor" in Professional field 3.6 Law (Civil and Family Law)**

REVIEW

by Prof. Gabriela Belova, PhD – Head of the International Law and International Relations
Department and Deputy Dean of the Law and History Faculty at South-West University
"Neofit Rilski",

Regarding: the competition for the academic position of "Professor" in professional field 3.6
Law (Civil and Family Law) announced in SG, No. 63/01.08.2025

I. Information about the competition

The competition for the academic position of "professor" in 3.6. Law (Civil and Family Law) is declared in SG. 63 of 01.08.2025 for the needs of the Department of Civil Law Sciences at the Faculty of Law and History of SWU "Neofit Rilski". By Order No. 1908/18.09.2025 of the Rector of the SWU "Neofit Rilski" Prof. Dr. Nikolay Marin, I have been appointed as a member of the scientific jury. At the first meeting of the scientific jury, I was assigned to prepare a review for the purposes of this competition.

II. Information about the candidate

The only candidate in the current competition is Assoc. Prof. Dr. Asen Vodenicharov. His academic career follows its logical development, as in 2013 he successfully defended his dissertation on the topic: "Legal Status of the European Cooperative Society (Comparative Law Framework)". In the period 2000 - 2018, he held the academic positions of assistant professor (2000-2002), senior assistant professor (2002-2005) and chief assistant professor (2005-2018). at SWU "Neofit Rilski". In 2018, he became an associate professor at SWU "Neofit Rilski" and took over the title of the subjects "Civil Law" for full-time students, respectively in the first and second year, and "Property Law" for full-time and part-time students in the second year.

In parallel with his development in the academic field, the candidate has built a consistent and successful career in the judicial system. In the period 1999 – 2000 Assoc. Prof. Dr. Asen Vodenicharov was a judicial candidate at Sofia City Court, from 2000 to 2004 he practiced as a lawyer at the Bulgarian Bar Association and has been a judge since 2004 to the present day.

III. Compliance with the requirements of Art. 29 of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB), the Rules for its Implementation and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at SWU “Neofit Rilski”

Article 29 LDASRB in its applicable edition for the current competition and Art. 87 of the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at SWU “Neofit Rilski” provide six cumulative requirements, which must be met by persons who hold the academic position “professor” - (1) acquired Educational and scientific degree “doctor”, (2) holding for a period of not less than two years the academic position “Associate professor”, (3) presentation of a published monographic work or equivalent publications in specialized scientific publications, which do not repeat those presented for obtaining the educational and scientific degree “doctor”, (4) scientific supervision of at least two successfully defended doctoral dissertations, (5) coverage of the minimum national requirements under Art. 2b LDASRB, as well as the requirements of SWU “Neofit Rilski” (verification in NACID) and (6) lack of proven plagiarism in scientific papers according to the established procedure.

Assoc. Prof. Dr. Asen Vodenicharov meets all the mentioned requirements. In 2013 he acquired ONS “doctor” and holds the academic position “associate professor” at the Faculty of Law and History at SWU “Neofit Rilski” since 2018. In the current competition, the candidate has presented a monographic study on the topic: “The right of use”, published in 2025 by “Neofit Rilski” University publishing house. The presented monographic study does not repeat the candidate’s dissertation. The candidate fulfills the minimum national requirements under Art. 2b, para. 2 and 3, as well as the requirements under Art. 2b, para. 5 LDASRB, as the relevant evidence is attached to the documentation. It should be noted that Assoc. Prof. Dr. Asen Vodenicharov undoubtedly has the necessary long-term teaching experience gained in conducting lecture courses within the Faculty of Law and History of SWU in two fundamental academic disciplines. There is a substantial body of scholarly work produced by the candidate, as well as an active academic engagement within the university environment, manifested through participation in various national and international research projects, conferences, and seminars, as well as through supervising PhD students in several branches of law (including in the academic disciplines Notarial Law and Roman Law).

IV. Scientific papers presented for participation in the competition

Представените за участие в конкурса научни публикации не повтарят публикации, представени за придобиване на образователната и научна степен „доктор”. Направеното от автора им представяне от гледна точка на техния принос е коректно.

Научните публикации не са представени за участие в други конкурси, поради което се приемат за рецензиране.

Assoc. Prof. Dr. Asen Vodenicharov participates in the competition with a monographic study Monograph entitled “Right of use”, published in 2025 by “Neofit Rilski” University publishing house, ISBN 978-954-00-0430-3, Blagoevgrad, 2025, 239 p.

For participation in the competition the candidate presents a total of nine scientific publications, of which one article in a scientific publication, refereed and indexed in the world-famous database of scientific information (Legal And Historical Analysis Of The Right Of Use /Usufruct/ In Bulgarian Legislation. – In: Journal Epohi (Epochs) of the ‘St. Cyril and St. Methodius’ University Of Veliko Tarnovo - University Press, vol. 33, No. 2, 2025, ISSN: 2534-8418 (Online), ISSN: 1310-2141 (Print)), and a total of eight articles and papers published in non-referenced journals or in edited collective volumes in the country and abroad.

The scientific publications presented for participation in the competition in authoritative publications do not repeat publications presented for obtaining the educational and scientific degree “doctor”. The presentation made by their author from the point of view of their scientific contribution is correct.

The academic publications have not been presented in other competitions and are therefore accepted for review.

V. Assessment of the research and scientific-applied value of the scientific publications presented for participation in the competition by the candidate

The research and scientific-applied value of the publications of Assoc. Prof. Dr. Asen Vodenicharov is distinguished by a high level of significance, not only in theoretical terms but also in practical application. The scientific publications by the candidate are characterised with substantial practical relevance, in view of the current and debated problems addressed in the fields of Property law and EU law. This accounts for their lasting scientific and practical value, which ought to be highly regarded. The monographic work presented by the candidate, dedicated to the limited real right of use, as well as the articles and papers, concerning the legal institute of acquisitive prescription and the limited real rights, represent a valuable contribution to the legal literature. These are topics characterized by complexity, conceptual weight, and multilayered nature. In this regard, the candidate's works address current issues and successfully offer adequate and appropriate solutions to contemporary problems arising in this field—problems that are of relevance to civil society, legal doctrine, and judicial practice.

The scientific works of the candidate stand out for their originality, analytical depth, and clearly demonstrated intention to expand upon established knowledge. The works open up new research perspectives that make a meaningful contribution to the ongoing scholarly discourse. Particularly noteworthy is the extensive use of historical and comparative legal methods of research.

By comparing specific provisions and established legal concepts of Bulgarian legislation with those of other European jurisdictions, as well as with historical regulation in the field of property law /as expressed in the Act on Property, Ownership and Easements (repealed)/, Assoc. Prof. Asen Vodenicharov succeeds in identifying the strengths and weaknesses of the current legal framework and in proposing appropriate mechanisms for addressing the contemporary issues arising in modern civil law circulations.

These achievements are undoubtedly also the result of the extensive experience of the candidate within the judicial system and his daily engagement with diverse legal scenarios requiring accurate and just resolution.

1. Monograph entitled “Right of use”, published in 2025 by “Neofit Rilski”

University publishing house, ISBN 978-954-00-0430-3, Blagoevgrad, 2025, 239 p.

The principal scientific publication, presented for the competition is the published monographic work, which represents an analysis of the fundamental principles of the right of use, its’ legal-historical and comparative genesis and a successful endeavor to propose solutions aimed at the modernization of the regulatory framework governing this right, aligned with the evolving needs of civil law circulation.

In the monographic study are selected and systematized the main concepts and principles concerning the right of use. The author has cited a substantial body of literature (a total of 89 titles) and case law, thoroughly presenting and discussing the existing opinions on the issues under consideration.

This approach demonstrates the author's excellent knowledge not only of the legislative framework concerning the subject of the study, but also of the theoretical perspectives recognized by legal doctrine. After a thorough discussion of these views, the author presents his own reasoning regarding which of them he supports, which he does not, and articulates his own position. The high degree of analytical depth, intensity, and precision in the analyses of Assoc. Prof. Vodenicharov is particularly noteworthy. At the same time, the author does not limit himself to examining theoretical concepts alone, but aligns them with specific hypotheses and practical cases, offering corresponding solutions that are distinguished by their innovation, originality, and constitute a valuable scientific contribution. Due to the dynamic development of civil law relations, there is a clear need to expand the legal framework in the area of the real right of use—an observation the author has rightly made.

The scientific study meets all established requirements in the tradition of Bulgarian law science - the internal structure is clear and well-defined, there is logical coherence and consistency throughout the presentation and the theses of the author are excellently argued and organized in a rational manner. The monographic work is an indisputable scientific novelty among the works in the field of property law. It not only contains and successfully systematizes a conceptually grounded interpretation of the existing (and historical) legislative legal framework, but also identifies the main issues and challenges present in today’s reality concerning the establishment and exercise of the right of use. Moreover, it presents adequate and appropriate proposals for their resolution.

Of particular importance is the comparative legal and interdisciplinary approach used by the author. He provides a sound and well-founded analysis not only of the Bulgarian legal framework in the field of property law, but also of other European systems, which undoubtedly constitutes a scientific novelty in the legal doctrine on the subject. Noteworthy is the analysis of the rights of usufruct, use and habitation, according to the Italian Civil Code and the right of use as defined by the currently effective Ownership Act.

Of particular significance is also the comprehensive study presented in the monograph regarding the appropriateness of the existence of three separate rights (usufruct, use, and habitation) and of an only one right (the right of use). For this purpose, the author has also examined the provisions of the previously effective Act on Property, Ownership, and Easements (repealed), which was in force before the current Ownership Act.

The relevance of the study is outlined in the questions raised by the author concerning the establishment and exercise of the right of use over various non-conventional objects, as well as the analysis of the rights and obligations of the owner who grants the right of use and of the user himself. Civil law turnover in the modern world is characterized by exceptional dynamism, which demands the continuous improvement of legal norms and their timely adaptation to emerging social relations. The monographic work of Assoc. Prof. Asen Vodenicharov serves as a starting point and aids in achieving practical applicability of legal solutions in accordance with the needs of modern civil society, providing the necessary theoretical and logically sound foundation for this purpose.

The presented monographic work on the subject: 'Right of use' is in a volume of 239 standard pages main text. Structurally, the monograph consists of an introduction, four chapters, a conclusion, a bibliography and case law.

Chapter One is divided into sections, which are further subdivided into paragraphs. It is titled 'Historical Overview and General Characteristics.' Section I focuses on personal easements in Roman law (usufruct, use, habitation, and the work of a slave). Section II provides a comparative overview of the right of use and limited real rights in Bulgaria and in the contemporary legal systems of certain European jurisdictions, while Section III examines the main provisions and characteristics of the right of use.

Chapter II, 'Rights and Obligations of the User,' contains two sections, the first of which addresses the rights explicitly granted to the user by law, as well as those implicitly derived from it, and the second – his obligations. Particular attention is given to the rule set forth in Article 56, paragraph 1 of the Ownership Act, which stipulates that the object of the right of use must be utilized in accordance with its intended purpose. An excellent impression is made by the innovation and originality of the author in relation to the examined cases of establishing the right of use over various non-conventional objects, which are of significant importance for the needs of the rapidly evolving civil turnover and the considerable technological progress that calls for an update of the legal framework in this regard.

Chapter III follows the structure of Chapter II but focuses on the rights and obligations of the owner who establishes the right of use. It should be emphasized that the consistent structure of Chapters II and III contributes to the improvement of the monograph's overall organization, thereby facilitating its clearer understanding and reception. Significant attention is devoted to specific cases recognized by case law concerning the obligations of the owner of the respective object subject to the right of use.

Chapter IV is dedicated to the methods of establishing and, respectively, terminating the right of use. These are presented accurately, thoroughly, and in detail. The chapter addresses questions of interest to both science and practice, concerning the possibilities for

extinguishing the right of use by prescription, the conditions under which such cases arise, the unilateral termination under Article 61 of the Ownership Act, the prerequisites for this, and more. Particular attention is given to the practical aspect, with a significant number of court decisions cited.

The monographic work has a clear approach, the problem is developed sequentially in separate chapters, as there is a direct connection between the analyzed problems. When considering the general theoretical issues, the main problems are identified and possible solutions are proposed, which have not only theoretical but also practical significance. The methodological basis of the study is a complex of general scientific and special methods for conducting scientific research, such as legal, historical, teleological, comparative legal and systemic method. The consistent and purposeful use of the indicated methods of legal research, the methods of logical interconnection and consistency have not only a cognitive character, but through them scientific arguments are derived in support of one or another author's thesis. All this gives grounds to confirm the author's skills for building a scientifically based analysis, for achieving systematization and generalization. The monograph is written in clear and understandable language, while at the same time being an example of very good legal analysis.

The monographic work has an impressive scientific apparatus of 400 footnotes, which is evidence of the exceptional conscientiousness and accuracy in the research activity of the author.

The footnotes are rich and diverse - both in bibliographic and in aspect of providing additional information on a given concept. The bibliography covers a total of 89 sources in Bulgarian and foreign languages, and a separate list of the case law and interpretative practice in our country is presented. It should be noted that the predominant part of the literary sources includes scientific works by Bulgarian and foreign authors from recent years, and the rest are fundamental or significant in the field under consideration.

Assoc. Prof. Dr. Asen Vodenicharov has excellent legal-logical analysis skills, the statements are accurate and well structured. This gives me reason to claim that until now in the Bulgarian doctrine no similar theoretical study has been done with such a focus and generalization. The author has fully succeeded in achieving complete synchronization between practice and theory. All conclusions are well-supported and are the result of independent research, enriched by the author's extensive professional experience as a long-standing judge. The monograph shows serious knowledge, depth and responsibility to the high standards of academic creativity.

2. Other scientific publications presented along with the monograph

The scientific publications presented for participation in the competition by Assoc. Prof. Dr. Asen Vodenicharov, are evidence of the consistency of the author's scientific searches and are devoted to current problems with theoretical and practical-applicative significance. The publications can be separated into three thematic circles: European companies and EU law (Nos. 1–4), acquisitive prescription (Nos. 5–6), and the right of use and limited real rights (Nos. 7–9).

Particular attention, due to their relevance, is deserved by the articles dedicated to acquisitive prescription (Some Questions On The Prescription Of Acquisition Of Immovable Property. In: Journal of Legal Studies, Volume XXXI. Burgas: Burgas Free University, 2024, pp. 130-136. ISSN 1311-3771; and Application Of The Institute Of Limitation Of Acquisition Regarding Legal Entities. – In: Journal ‘Law, Politics, Administration’. Blagoevgrad: South-West University, issue No. 2, 2024, pp. 47-51, ISSN 2367-4601).

Assoc. Prof. Dr. Asen Vodenicharov demonstrates high legal culture, as well as interdisciplinary skills. He has established himself as an erudite colleague, proven himself in the field of civil law sciences with solid teaching experience. In view of the above, I support that the accepted for review scientific works should be evaluated positively.

VI. Scientific contributions of Assoc. Prof. Dr. Asen Vodenicharov in the works presented by him for participation in the competition

I accept the scientific and scientific-applied contributions indicated by the candidate Assoc. Prof. Dr. Asen Vodenicharov, as I would especially highlight the following:

- The work is the only monographic study in Bulgarian legal literature that systematically covers and thoroughly presents the views of prominent jurists in the fields of property and civil law on all the main conceptual questions and legal positions that currently exist in the legal literature concerning the right of use. At the same time, it does not merely recount these views, but rather analyzes and critically discusses them in light of the changes that have occurred and are continuing to take place in civil law dynamics and society. After this critical analysis, through which the author demonstrates in-depth legal knowledge from both a theoretical and practical perspective, he develops a new, original position on the specific hypothesis under consideration, supports it with arguments, and proposes corresponding legislative solutions where necessary. A principal scientific contribution lies in the completeness, precision, and comparison of theory and practice in relation to each of the issues examined in the field of the right of use.

- A contributing moment of particular significance is the presentation of the author of the various types of property that may be the object of the right of use. He examines these in a logical and sequential manner, including items such as appurtenances (e.g. attic and basement spaces), terraces, studios (taking into account the 2021 amendments to the relevant regulatory framework), offices, 'residential' containers and more. The contribution of the work is particularly notable in this part, especially regarding the relevance of the study in the context of the growing number of transactions involving non-conventional residential properties not used in the traditional sense, which reflects the ongoing progress of scientific and technological development.

- An original scientific contribution is contained in the offering of the author of establishing a new formal requirement for the validity of the establishment of the right of use over certain properties used for residential purposes by private individuals /for instance, over the above-mentioned containers/, specifically a written form with notarized signatures, aimed at ensuring security and for the needs of the functioning of civil law transactions.

- The study stands out with an original scientific contribution in its analysis of the nature of the provision of Article 56, paragraph 1 of the Ownership Act, characterizing it as mixed—dispositive in its first part and imperative in its second.
- A contributing moment is contained in the study of the meaning of the phrase ‘use the property in accordance with its purpose’ as defined in Article 56, paragraph 1 of the Ownership Act.
- An original scientific contribution of particular significance consists in the historical and comparative legal analyses concerning the existence and appropriateness of the three separate rights of usufruct, use, and habitation, which existed under the provisions of the former Act on Property, Ownership and Easements (repealed) and still exist in some other European legal systems (for example, the Italian one), as well as the distinct right of use according to the provisions of the currently effective Ownership Act in the Republic of Bulgaria. The author’s accuracy, correctness, and precision in citing and interpreting the Italian Civil Code are noteworthy and undoubtedly contribute to the interdisciplinary character of the monographic study.
- Original contributions are contained in the identification of a distinct obligation for the user—beyond those established and recognized in the legal literature—regarding the ordinary use of the object, as well as in the clear differentiation of this obligation from the duty to use the object according to its intended purpose. It is important to emphasize the solid argumentation underpinning the derivation of this new, implicitly established obligation from the provisions of the law, which until now has been unknown to the legal literature.
- A scientific contribution is also reflected in the discussed absence of the possibility for the owner who established the right of use to exercise control over their property—the object of the right of use—other than the option for unilateral termination under the conditions set forth in Article 61 of the Ownership Act. The author’s proposal to establish the possibility of inspecting the property, including regarding respecting the rights and interests of the user, should be supported. This aligns with the principle established in civil procedure that the plaintiff determines the type and scope of protection they seek, a notion well supported by extensive judicial and interpretative practice.
- An original scientific contribution is present in the discussion of the obligation to conduct an inventory, simultaneously regarded as both a right and a duty for both the party establishing the right of use and the user themselves.

A number of contributing moments are also distinguished by the presented articles and papers for review.

A significant scientific contribution is contained in the discussion of practical issues related to the invocation of prescription in the report ‘Some Questions On The Prescription Of Acquisition Of Immovable Property’ published in Journal of Legal Studies, Volume XXXI. Burgas: Burgas Free University, 2024, pp. 130-136. ISSN 1311-3771, specifically concerning the part regarding the testimony of a witness who acquired personal impressions regarding the possession of the disputed property when they were a minor.

Scientific contribution in the same report is also found in the author's conclusions regarding certain hypotheses of acquiring property on a derivative basis, on the one hand, and the invocation of prescription on the other /specifically, in cases where the transfer transaction has taken effect and where it has not/, and especially that the waiver of expired acquisitive prescription occurs through conclusive actions, such as when the possessor does not invoke acquisitive prescription in a claim for ownership filed against them until the decision upholding that claim enters into force, or when, after the expiration of the prescription period, they conclude an agreement with the person asserting ownership of the property to acquire their rights. The author explains that this does not apply if the possessor concludes a contract with the person asserting ownership before the expiration of the prescription period, since in that case there is no basis yet for invoking prescription, and the expressed intent to acquire on a derivative basis cannot be regarded as a waiver of expired prescription.

Original contributing moments are contained also in the other article of the candidate, dedicated to acquisitive prescription, which is presented for participation in the current competition – 'Application Of The Institute Of Limitation Of Acquisition Regarding Legal Entities' published in Journal 'Law, Politics, Administration'. Blagoevgrad: South-West University, issue No. 2, 2024, pp. 47-51, ISSN 2367-4601. They are objectified in the conclusions drawn regarding certain hypotheses of co-ownership, which I share.

Scientific contribution is also reflected in the article presented in a peer-reviewed and indexed database of internationally recognized scientific information (Web of Science) scientific journal 'Epohi (Epochs)' of the 'St. Cyril and St. Methodius' University Of Veliko Tarnovo - University Press, regarding tracing the genesis, evolution, and development of the right of use over time.

With notable scientific contribution stands out the paper, presented at the international conference LIMEN 2024, titled 'Limited Real Rights and Their Influence on the Economy'. It addresses key legal issues concerning limited real rights in the light of economic science, which represents a truly innovative contribution to the topic within Bulgarian legal doctrine. In this regard, it should be valued as a foundation and opportunity for further development and supplementation of research dedicated to the relationship between law and economics, not only at the national but also at the international level.

In view of the above and in order to avoid unnecessary repetition, I express my agreement with the noted contributions as formulated.

VII. Conclusion

In summary, it should be pointed out that the candidate in the competition fully meets the minimum national requirements under letters "A" and "C" and significantly exceeds the required number of points under letters "D", "E" and "F" – respectively 180; 195 and 135 (requiring 100 points in each of the three categories). Special mention should be made of the high citation rate, which reflects the respect Assoc. Prof. Dr. Asen Vodenicharov enjoys within the academic community, the leadership of two successfully defended PhD students, as well as his active participation in national and international projects.

Based on the positive evaluation of the scientific publications submitted by the applicant –subject to review in this competition, as well as in view of his overall teaching and research activity, it can be concluded that Assoc. Prof. Dr. Asen Alexandrov Vodenicharov fully meets the requirements of art. 29 of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, as well as the other relevant legal framework. I fully support his candidacy for the academic position of "Professor" in professional field 3.6. Law (Civil and Family Law) for the needs of the Department of Civil Law Sciences, which is why I propose to the members of the honorable scientific jury, and subsequently to the Faculty of Law and History of SWU "Neofit Rilski" to vote positively.

.....2025

Blagoevgrad

.....

/Prof. Dr. Sc. Gabriela Belova-Ganeva/